

पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

{ [www.puthauuttargangamun.gov.np](http://puthauuttargangamun.gov.np)
 पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिका कार्यालय
 गाउँ कार्यपालिका कार्यालय
 तकसेरा, रुकुम (पूर्वी भाग)
 लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
 मिति: २०७९।१०।२९

प. सं.: ०७९।०८०

च.नं. १००८

पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिका कार्यालय
 गाउँ कार्यपालिका कार्यालय
 तकसेरा, रुकुम (पूर्वी भाग)
 लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
 मिति: २०७९।१०।२९

विषय : समन्वय र कार्यान्वयन सम्बन्धमा ।

श्री बडा कार्यालयहरु सबै,
 पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिका, रुकुम पूर्व ।

प्रस्तुत विषयमा सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको च.नं.१५९, मिति २०७९।१०।२७ गते र श्री सर्वोच्च अदालत (फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालय) को च.नं.२६० र मिति २०७९।१०।१९ गतेको पत्रको पाना-३ र थान १ यसैसाथ संलग्न गरी राखिएको छ । सोहिवमोजिम आवश्यक कार्यान्वयनको प्रक्रिया अघि बढाउनुहुन आदेशानुसार अनुरोध छ ।

मुख्यमन्त्री २०७९।१०।२९
 समिर गिरी

नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
 समिर गिरी

नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

बोधार्थ :

श्री सूचना प्रविधि शाखा पुउगापा, Website मा प्रकाशन र अन्य माध्यमबाट सूचना प्रवाह गर्नुहुन आवश्यक समन्वय गरिदिनुहन ।

नेपाल सरकार

सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय

(वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन शाखा)

पत्र संख्या : ०७९/०८०

चलानी नं. : १५८

मिति: २०७९/१०/२७

श्री महानगर/उपमहानगर/नगरपालिका, (सबै)

श्री गाउँपालिका, (सबै)।

विषय: आदेश कार्यान्वयन सम्बन्धमा।

उपरोक्त सम्बन्धमा फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको च.नं २६०, मिति २०७९/१०/१९ को पत्र यसैसाथ संलग्न छ। संलग्न पत्रमा उल्लेख भए बमोजिम सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट मिति २०७९/०९/३० मा जारी आदेशको कार्यान्वयनको लागि प्राप्त पत्र यसैसाथ संलग्न राखी त्यहाँ पठाइएको व्यहोरा आदेशानुसार अनुरोध छ।

[Signature]
(सन्ताप कुमार खन्ती)
शाखा अधिकृत

[Handwritten signature]

गा. उत्तरांगा गाउँपालिकाको कार्यालय
दक्षिण, रुद्रम (ख.)
चलानी नं. १५८२४
मिति: २०७९/१०/२९

९५४
०६५१९८०

फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालय

श्री सर्वोच्च अदालत

पत्र संख्या : ०७९/०८०
चलानी नं. : २८०

बब्रमहल काठमाडौं
फोन नं.: ०१-४२५९६०२
०१-४२४८८५९

वेबसाइट: www.supremecourt.gov.np
ईमेल: info@supremecourt.gov.np

मिति २०७९/१०/१९

बिषय: आदेश कार्यान्वयन सम्बन्धमा ताकेता

श्री संस्कीर्त मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय,
(कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा), सिंहदरबार, काठमाण्डौ।
श्री भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मंत्रालय,
(कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा) सिंहदरबार, काठमाण्डौ।
श्री वन तथा वातावरण मन्त्रालय।
(कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा) सिंहदरबार, काठमाण्डौ।

सहधीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय
दर्ता नं. २८२०
दर्ता मिति:- १०/१०/१९

उपरोक्त सम्बन्धमा निवेदक वातावरणीय विकास तथा संरक्षण कानून मञ्चको तर्फबाट र आफ्नो हकमा समेत पदम बहादुर श्रेष्ठ र विपक्षी तहाँ मन्त्रालय समेत भएको ०७३-WO-०७४८ को परमादेश समेतको रिट निवेदनमा सम्मानित श्री सर्वोच्च अदालतबाट मिति २०७४/०९/३० मा भएको परमादेशको आदेश कार्यान्वयनको सम्बन्धमा प्रधोनमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयको च.नं. ७१२/६६७० मिति २०७९/०२/२३ को वोधार्य पत्र मार्फत उक्त आदेश तहाँ मन्त्रालयसँग सम्बन्धित देखिएकोले उक्त आदेश कार्यान्वयनका सम्बन्धमा ताकेताका साथ प्रस्तुत पत्र लेखिएछ।

श्री सर्वोच्च अदालतको मिति २०७४/०९/३० को आदेशमा "...नेपालको संविधानको विभिन्न धाराहरूमा प्रदत्त मौलिक हकका प्रावधानहरूले पनि प्रत्येक व्यक्तिबाट समुदायलाई स्वच्छ वातावरणमा बाँच्ने पाउने हक प्रत्याभूत गरेको अवस्था देखिन्छ। धारा ३० द्वारा प्रदान गरिएको स्वच्छ वातावरणको हक अन्तर्गत नागरिकलाई स्वच्छ र स्वच्छ वातावरणमा बाच्न पाउने हक हुनेछ भनी वातावरणलाई मौलिक हकको रूपमै प्रत्याभूत गरेको हुँदा वातावरणको संरक्षणको र प्रदुषण नियन्त्रणको कार्यमा रहेको भन्ने आधारमा मात्र सरकार तथा सम्बन्धित निकाय सुस्त रही बस्न नसक्ने भएकोले प्रस्तुत रिट खारेज भए तापनि निम्न बमोजिमका कार्यहरू गर्नु गराउनु भनी विपक्षीहरूको नाममा निम्नानुसारको निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिएको छ।

१ २० वर्ष पूर्णा भाडाका सार्वजनिक साधनहरू व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धमा २०७९/११/१८ मा प्रकाशित सूचना बमोजिम कारबाहीलाई चुस्त, दुरुस्त रूपमा कार्यान्वयन गर्न नियमित रूपमा सवारी चेक जाँच गर्ने व्यवस्था मिलाउनु।

२ २० वर्ष पूर्णा भइनसकेका सवारी साधनहरूबाट पनि धुवाँको कारण प्रदुषण बढी भई वातावरण बिप्रने अवस्था भएकोले साना, ठूला प्रत्येक सवारी साधनहरूको नियमित र अनिवार्य जाँच गर्ने प्रणाली स्थापित गर्नु।

३ दैनिक रूपमा सडकको सरसफाईको जिम्मेवारी लिएका निकायहरू महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका र गाउँउपालिकाहरूले अनिवार्य रूपमा सडैव सडकको व्यवस्थाको लागि पर्याप्त कर्मचारी तथा आवश्यक मेशीनरी साधन समेतको व्यवस्था गरी निश्चित व्यक्ति, कर्मचारी वा संस्थालाई जिम्मेवारी दिनू र त्यस्तो जिम्मेवारी पूरा नगर्ने व्यक्ति, कर्मचारी वा संस्थालाई कारबाही गर्ने संयन्त्र समेत निर्माण गर्नु।

४ विभिन्न आयोजना र परियोजनाहरूले सडक भत्काउँदा तथा निर्माण गर्दा एक आपसमा समन्वय गरी निर्माण गर्ने तथा भत्काएका सडक, सरचनाहरूबाट प्रदुषित हुने धुँवा, धुलो नफैलने व्यवस्था गरी यथाशिष्ट सडक पुनःस्थापनाको कार्य गर्न संयन्त्र निर्माण गरी शिघ्र कार्यान्वयन गर्नु।

श्री रमा भी
काम्पन्यनाथ लाल
लालाम त्रिपाती

- ५ काठमाण्डौ उपत्यका भित्रका सडक निर्माणको कार्य गर्दा परियोजना समयमा नै सम्पन्न गराउने तर्फ सम्बन्धित निकायले निरन्तर अनुगमन र निरीक्षण गर्नु गराउनु होला। सडक खन्दा वा निर्माण गर्दा वातावरण र जनसाधारणको स्वाध्यलाई बढी भन्दा बढी ध्यान दिई समय-समयमा धुँवा नउहनको लागि सम्बन्धित क्षेत्रमा नियमित पानी छुर्क्ने व्यवस्था मिलाउनु।
- ६ २०७२ साल बैशाख १२ गते नेपालमा गएको विनाशकारी भूकम्प र त्यसपछि सो भूकम्पका निरन्तर गएका पराकम्पनबाट भृत्यका घर, पुरातात्विक महत्वका संरचना लगायतका कार्यहरूको काठमाण्डौ उपत्यकामा पुनः निर्माण गर्दा वातावरणीय स्वच्छतालाई ध्यान दिई घर बनाउदा सडकमा हिउने मानिस वा सवारी साधनलाई क्षति नहोस भन्नको लागि निर्माण स्थलमा जालीद्वारा धेराबेरा गरेर मात्र गर्ने गराउने व्यवस्था गराउनु।
- ७ काठमाण्डौ उपत्यका भित्र सडकमा खानेपानीको पाइपलाइन विस्तार गर्ने क्रममा सडक खनेर तत्काल खानेपानीको पाइप राखेपछि त्यसलाई छोने र पक्की नबन्दा सम्म त्यसमाथि कार्पेटिङ गर्नु गराउनु र समय समयमा बुमर र पानी छुर्क्ने व्यवस्था गर्नु गराउनु।
- ८ काठमाण्डौ उपत्यकामा गुड्ने सवारी साधनबाट वायु प्रदुषण गराउने खालका धुँवा र अत्यन्त कुरुप साधनको निरन्तर अनुगमन निगरानी गरी त्यस्ता सवारी साधनलाई वातावरणीय प्रदुषणमा न्यूनीकरण गर्ने संयन्त्र राख लगाउनु।
- ९ फोहोरमैला र निर्माण सामग्री बोकेर हिँडेका सवारी साधनलाई फोहोरमैला र निर्माण सामग्री अनिवार्य रूपमा छोपेर मात्र गुड्ने व्यवस्था मिलाउनु।
- १० हाम्रो वातावरण हाम्रै लागि हो भन्ने सोची वातावरण संरक्षणलाई सबै विपक्षी निकाय र पदाधिकारीले स्वच्छ र सफा राखे उपायहरूलाई वातावरणीय स्वच्छ र हरियाली शहरको रूपमा परिचित गराउने तर्फ अग्रसर हुनु आवश्यकता देखिंदा सो अनुसार गर्नु गराउनु। काठमाण्डौ उपत्यकाको सडक पेटीमा रुख विरुद्ध रोप्ने रोपाउने, दुबो र घाँसको व्यवस्थापन गर्ने गराउने गर्नु।
- ११ सरकारी तबरमा काठमाण्डौ उपत्यकाको प्रदुषणको स्तर मापन गर्न उपत्यकाको तिनै जिल्लामा सवारी बढी आवागमन हुने र विकास निर्माण कार्य भइरहेका स्थानमा प्रदुषण मापन यन्त्र स्थापना गरी तोकिएको मापदण्ड नाघेको छ, छैन? भनी नियमित रूपमा अनुगमन गर्ने संयन्त्र स्थापना गर्नु।
- १२ सडकको फोहोरमैला र सवारी साधनबाट निस्कने धुँवा धुलोले स्वच्छ वातावरण कायम हुनेमा प्रत्यक्ष असर परेको देखिएको वायुको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९ र नेपाल सवारी प्रदुषण मापदण्ड, २०६९ लाई तत्काल कार्यान्वयन गर्नु।
- १३ निर्माण कार्यबाट उत्सर्जन भएको माटो सहितको फोहोरमैला, सडकमा छाडेको र सडक खाल्डाखुल्टी भएको कारण वातावरणमा प्रत्यक्ष रूपमा असर परेकोले तत्काल त्यसको व्यवस्थापन गरी सदैव सफा राखे कार्य गर्नु। यो निर्देशनात्मक आदेशको कार्यान्वयनको लागि आदेशको जानकारी विपक्षीहरूलाई दिनु ... " भन्ने समेत व्यहोराको आदेश भएको देखिन्द्द।
- अतः वातावरणीय प्रदुषणले जनहितमा पाने नकारात्मक प्रभावलाई मध्यनजर गरी उक्त आदेशको कार्यान्वयन यथाशिष्ट गरी गराई यस निर्देशनालयमा पठाईदिनुहुन निर्देशानुसार अनुरोध छ।

२०७३।०८।१९
शोभा दुङ्गाना
शाखा अधिकृत
शाखा अधिकृत